



Kyliltä kuultua

Viljolahden itäisen reunan alueet ovat Palvalahden entistä äänestysaluetta olevat kylät: Erolansaari, Viljolahti (Palvalahti), Hevonlahti, Kurenlahti ja Leväsalo. Kylien toiminta yhteisössä keskittyi Viljolahteen, joka oli kylien maantieteellinen keskipiste.

Viljolahdessa, kolmen tien risteyksessä, oli Savonlinnaan, Varkauteen ja Heinävedelle menevien linja-autojen koahtamispaikka. Risteysalueella sijaitsi nuorisoseuran lava, jonka Viljolahden maamiesseura ensin vuokrasi käyttöönsä ja myöhemmin osti sen. Risteysalueella oli myös pieni kioski, josta sai kahvia, jäätelöä, limsaa, pilsneriä ja pientä suuhunpantavaa. Uno Kilpeläisen sekatavarakauppa oli lähellä risteystä. Nykyisin omakotitalo on Häyristen omistama. Toinen kauppa oli vähän matkaa Varkauteen päin. Ensin sen omistivat Vanttiset ja myöhemmin Kolarit. Tämän kaupan yhteydessä oli postitoimipaikka, jonne postin toi kirkolta Anselm Sihvonen ja myöhemmin hänen poikansa Jaakko. Hän jakoi postin määrättyihin jättöpaikkoihin sekä Hevonlahden postiin. Jaakko Sihvonen toimitti myös apteekkiasiat, ja hänen kyössään pääsi käymään kirkolla asioita toimittamassa. Nykyisin postin jakaa Itellan auto jokaisen talon omaan laatikkoon.

Viljolahdessa Onni Immosen talossa oli puhelinkekus, joka siirtyi 1950-luvulla Seppien hoidettavaksi Sojolaan. Erikoisen tapaus sattui 1930-luvulla. Onni Immosen talo syttyi palamaan. Tuulen alapuolella n. 400 m:n päässä oleva Sojola syttyi myös tuleen palavista lentävistä päleistä. Sojolasta paloi asuinrakennus ja navetta, Immoesta asuinrakennus.

Viljolahden keskustassa toimi v. 1903 perustettu Viljolahden



Peruskorjattu maamiesseurantalokoulu Toukola.

Osuusmeijeri, joka valmisti voita lähialueen tuottajien kermosta. Toiminnan loputtua 1940-luvun lopulla meijeri lahjoitti vuokratontilla olleen meijerirakennuksen Viljolahden maamiesseuralle. Talo kunnostettiin, ja siellä pidettiin hivi-ym. tilaisuuksia. Maamiesseura osti Aino ja Pentti Eroselta risteysalueella olleen tontin ja rakensi siihen v. 1957 uuden maamiesseurantalokoulun, Toukolan, joka muutama vuosi sitten peruskorjattiin. Entisen meijerirakennuksen seura möi Toivo Tiilikaiselle. Pankkiasioissa kyläläisiä palveli Palvalahden koululla toimiva Viljolahden Osuuskassa, jota hoiti mm. opettaja Ida Tervasmäki. Hänet tunnettiin kylällä opettajana, jolla oli auktoriteettia.

Hevonlahti tunnettiin 1900-luvun alkupuolella Antti Luostarisen laiva- ja proomuliikenteestä. Rannassa kävivät Kuopio-Savonlinna reitillä



Näkymä Tappuvirran lossilta.

seilanneet matkustajalaivat Heinävesi I ja II. Lotjiin kärrättiin halkoja, ja kauppaa käytiin Viipuria myöten. Rannassa toimi Luostarisen kauppa, jossa oli myös postitoimipaikka. Kyösti Luostarisen, Martti Kuvajan ja Arnd Kuvajan omistamat mylly ja raamisaha toimivat vesivoimalla Tervajoella. Sieltä tuli sähkö Luostariin, Kuvalaan ja Kangaspeltoon. Kun Savon-Voima 1950-luvulla veti sähköt Hevonlahteen, siirtyi myllytoiminta ja raamisaha Luostariin rantaan. Arnd Kuvaja möi osuutensa Martti Kuvajalle. Pajatoimintaa hoiti seppä Erkki Innanen. Toiminnat loppuivat 1960-luvun puolivälissä. Hevonlahdessa oli paja myös Väinö Herrasella, joka harjoitti kuorma-autoliikennettä mm. metsäajossa Pohjois-Karjalan maastoissa. Veikko Antikainen oli myös kuorma-autoliikenne. Hän ajoi rahtia, hiekkaa, ja tarvittaessa muutakin. Viljolahden ja Hevonlahden rajamailla oli Kalle Salmisella yhdessä kamarissa pieni kauppa. Se toimi vielä 1940-luvulla. Puodin radiosta kyläläiset kävivät kuuntelemaan sotauutisia. Kylän keskustassa pitivät kauppaa Aatto ja Eeva Juutilainen. 1960-luvulle saakka kauppa sijaitsi varaston yhteydessä olevassa huoneessa. Uusi liikerakennus toimi kauppana 1990-luvulle. Aatto Juutilainen ajoi myös taksia.

Hevonlahden kyläilijöiden kuuluu paljon saaria. Ruotimon saarella on vieläkin vakinaisia asukkaita. Muita asuttuja saaria olivat mm.

Mäntysaari, Muuraisaari, Niittysaari, Kontiosaari ja Kuivisto.

Hevonlahdesta on tehty v. 1938 arkeologinen löytö. Se on peräisin kampakeraamiselta ajalta, 4300-2000 eaa.

Tappuvirta erottaa Erolansaaren Savonlinnan mantereesta. Tappuvirta ylitetään edelleen lossilla. Erolansaarella oli kaksi kauppaa. Asarias Rissanen piti kauppaa asuinmökkinsä yhdessä huoneessa, mutta lopetti kaupanpidon 1960-luvulla. Toinen kauppa toimi Haapaharjussa ja oli lähempänä lossia. Siinä toimii ainakin kesäisin kauppa ja publi. Omistajat ovat vaihtuneet. Erolansaarella oli laivanrakentajakin, ukko-Ville Antikainen. Kun kyläläiset eivät uskoneet laivanrakentamisen onnistumiseen, niin ukko-Ville antoi laivalleen nimeksi Iva.

Kurenlahden kylän keskustassa oli Ferdinand Vanttisellä sekatavarakauppa. Myöhemmin sitä piti Mauri Vanttinen. Nykyisin kauppa on asuinkäytössä. Kurenlahden tienhaarassa oli myös kauppa. Sitä hoitivat Airi ja Anteros Tuovinen. Se lopetti toimintansa v. 1987. Kurenlahdessa sijaitsee myös Aurinonpimennyksen muistomerkki.

Kouluja on ollut toiminnassa Hevonlahdessa, Viljolahdessa oleva Palvalahden koulu sekä Erolan-

saaren ja Kurenlahden koulut. Nyt alakoululaiset opiskelevat Kangasammilla ja yläkoululaiset Könönpellossa.

Maanviljelys on aina ollut suurimpana elannon antajana kylillämme, vaikka metsätkin ovat tuoneet tuloja niin metsureille kuin isännille. Aika on muuttanut työn luonnetta. Koneet ovat tulleet suureksi avuksi niin karjanpidossa, pelloilla kuin metsätöissäkin. Ennen oli lehmä lähes joka mökissä, nyt on vain muutama suurempi lypsykarjatilja ja pari lihakarjatilaa. Työt tehdään omin voimin, eikä apulaisia käytetä. Väki on siirtynyt, ja siirtynyt edelleen työn perässä liikepaikoille. Kylät tyhjenevät.

Vapaa-aikana tarvitaan erilaisia toimintoja. Yhdistystoiminnoilla on merkittävä tehtävä kylillämme. Viljolahden maa- ja kotitalousseuran, entisen maamiesseuran, omistama ja ylläpitämä Toukola on monien harrastustoimintojen pitopaikka. Kylien tyhjiksi jääneet koulut ovat yksityiskäytössä.

Urheiluseura Viljolahden Kiri pitää huolta liikunnallisista tarpeista. Toiminnassa on mm. judo-kerho sekä lentopalloa eri ikäisille. Viljolahden Erä järjestää esim. hirvenhiihtokilpailuja. Alueellamme on viisi hirtiseuruetta, joten syksyiset hirtiseuruet antavat mielenviriketystä ja tietysti talkootyötä. Soisalo-opiston, entisen kansalaisopiston, toiminta tuo uusia virikkeitä ja ideoita kyläläisille. Opintopiiri Teatteri-ilmaisu työstää vuosittain valmiiksi pitkän näytelmän, jota esitetään sekä Toukolassa että Viljolahden ulkopuolellakin. Evankelis-luterilainen seurakunta järjestää Maakirkko-tilaisuuksia ja kodeissa seurakuntailtoja. Joulun alla kokoonnumme laulamaan kauneimpia joululauluja ja nauttimaan Viljolahden kyläyhdistyksen tarjoamaa joulupuuroa ja juomaan torttukahvit. Kyläyhdistyksen johtokunnassa on jäseniä kaikista alueemme kylistä. Vuosittain kyläyhdistys on valinnut 'vuoden mummon'. Myös alueen kansanedustajille on kyläyhdistyksen hoitamana toimitettu kyläläisten allekirjoittama adressi teiden kunnon parantamisen aikaansaamiseksi. Olemme aika heikkokuntoisten teiden varassa.

Talkootyö on yhdistystoiminnan peruspilareita. Talkoilla on järjestetty esim. Hevonlahden Majaniemessä rantakalailtoja. Haapalaisessa on seurustelun lomassa leikattu matonkuteita, joista on kudottu mattoja arpajaispalkinnoiksi ja myyntiin toimintojen tukemiseksi. Kurenlahdessa toimintansa lopettanut pienviljelijäyhdistys käytti loppuvaransa teettämällä ja osittain talkoilla kaksi maitolaituria kylätien varteen.

Tulevaisuuden haaveina olisi saada silta Tappuvirran ylitse ja samoin silta ruotimolaisille Ruotimonsaareen, joka asia onkin jo vireillä. Hyvän tien me tarvitsisimme hakiessamme palveluita taajamista, vaikka onhan meillä vielä yksi kyläkauppa, Erolansaarella!

Teksti: Sylvi Kuvaja
Kuvat: Osmo Asikainen



Tappuvirran lossi liikennöi Varkauden ja Savonlinnan välillä.